

بازتابی از اندیشه های رودکی

روی به محراب نهادن چه سود
دل به بخارا وبتان طراز
ایزد ما وسوسه عاشقی
از تو پذیرد ، نپذیرد نماز

با آنکه ، مشخصات جامعه روزگار رودکی (یکهزارویکصد و پنجاه و پنج سال پیش از امروز) ، با علایم و نشانه های اجتماعی و فرهنگی جوامع ایکه اکنون ما در آن زیست داریم یکسان نبوده ، اما گونه های معتابه ای از وجوه اشتراک این دو عنصر از هم متفاوت در اندیشه های رودکی روشن بینی شده است.

در آموزش رودکی مدارک فراوانی وجود دارد که تصویر بسیار شفافی از اوضاع و احوال حیات و اجحاف لایه های اجتماعی زمانش حکایت می کند. انگاره های فکری و شروحي عقلانی رودکی از هنجار های موزون عصرش ، اساسی ترین مفاهیم جامعه شناختی را در قالب منظوم به نفع انسان و بیداری او به تأمل گرفته است. ما در این بحث برخی از اساسات تفکر وی را که شهودی از اندیشه های جامعه شناختی و فلسفی و اخلاقی اوست به بیان می گیریم.

در اشعار رودکی قوه تخیل و تشبیه و نزدیکی معانی به سرشت و وصف آن ، روح فرح و شادمانی ، شباهت ، نازک بینی ، پاکی و کردار نیک ، دشواری حیات ، بیداری ضمیر ، اندازه قربت و مهر ، بیان پیوند آزادگی با سجایای اخلاقی شرف ، عشق و موقعیت لذتی آن در زندگی ، شفافیت عشق و محبت ، قضا و دائره ای تکرار تألم و درد ، جدال نو و کهنه در سیر دورانی زمان ، خوش زیستی و همزیستی ، مقاومت و استقامت ، گذشت ، قناعت و اقبال ، عالم امکان ، متاع فاقد ارزش ، نیستی ، وده ها مقوله های ناب دیگر ، بازتاب روشن یافته است. چنانیکه در یک نمونه غنایی او مینویسد :

نیز ناموزد زهیچ آموزگار
کس نبود از راز دانش بی نیاز
راز دانش را به هر گونه زبان
تا به سنگ اندر همی بنگاشتند
وز همه بد بر تن تو جوشن است

هرکه ناموخت از گذشت روزگار
تا جهان بود از سر مردم فراز
مردمان بخرد اندر هر زمان
گرد کردند و گرامی داشتند
دانش اندر دل چراغ روشن است

اشعار رودکی ، و رویکرد های فکری و ادبی سایر پیشکسوتان زبان پارسی تنها شرح مناسبیت های گُل و بلبل نیست.

بلکه آموزش و معرفت علمی و اخلاقی ، فلسفی و ادبی ، عرفانی و دینی ایست که بمتابه یک کهکشان در آسمان معرفت بشری نور افشانی می کند. نسل جوان باید هرچه بیشتر از این نور و روشنایی دررشد آموزش و پرورش شخصیت علمی خویش استفاده معقول و آگاهانه نمایند.

باعرض حرمت

<http://www.facebook.com/basir.kamjo.75>